EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 13.5.2015
COM(2015) 273 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Sloveenia 2015. aasta riiklikku reformikava

ja esitatakse nõukogu arvamus Sloveenia 2015. aasta stabiilsusprogrammi kohta

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Sloveenia 2015. aasta riiklikku reformikava

ja esitatakse nõukogu arvamus Sloveenia 2015. aasta stabiilsusprogrammi kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,[1] eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,[2] eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust[3],

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone[4],

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Ülemkogu kiitis 26. märtsil 2010 heaks komisjoni ettepaneku käivitada uus tööhõive ja majanduskasvu strateegia „Euroopa 2020”, mis põhineb majanduspoliitika tõhustatud koordineerimisel ning keskendub esmatähtsatele valdkondadele, kus on vaja võtta meetmeid Euroopa jätkusuutliku majanduskasvu potentsiaali ja konkurentsivõime suurendamiseks.

(2) Nõukogu võttis 13. juulil 2010 komisjoni ettepanekute põhjal vastu soovituse liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuuniste kohta ajavahemikuks 2010–2014 ning 21. oktoobril 2010 otsuse liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta;

[1] EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.
[2] ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.
[3] COM(2015) 273
[4] P8_TA(2015)0067, P8_TA(2015)0068, P8_TA(2015)0069

mõlemat dokumenti koos nimetatakse koondsuunisteks. Liikmesriikidel paluti neid oma majandus- ja tööhõivepoliitikas arvesse võtta.

(3) Nõukogu võttis 8. juulil 2014 vastu soovituse Sloveenia 2014. aasta riikliku reformikava kohta ja esitas arvamuse Sloveenia 2014. aasta ajakohastatud stabiilsusprogrammi kohta. Kooskõlas määrusega (EL) nr 473/2013[5] esitas komisjon 28. novembril 2014 arvamuse Sloveenia 2015. aasta eelarvekava kohta[6].

(4) 28. novembril 2014 võttis komisjon vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi,[7] mis tähistab majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2015) algust. Samal päeval võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande,[8] milles nimetati Sloveeniat liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida.

(5) 18. detsembril 2014 kiitis Euroopa Ülemkogu heaks prioriteedid investeeringute suurendamise, struktuurireformide kiirendamise ning vastutustundliku ja kasvu soodustava eelarve konsolideerimise tagamiseks.

(6) 26. veebruaril 2015 avaldas komisjon Sloveenia 2015. aasta riigiaruande[9]. Riigiaruandes hinnati riigi edusamme 8. juulil 2014. vastu võetud riigipõhiste soovituste täitmisel. Sloveenia puhul hõlmab riigiaruanne ka määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel koostatud põhjaliku analüüsi tulemusi. Komisjoni analüüsi põhjal võib järeldada, et Sloveenias esineb makromajanduslik tasakaalustamatus, mis nõuab otsustavaid poliitikameetmeid ja erijärelevalvet. Täpsemalt on tasakaalustamine pooleli ning otsustavad poliitikameetmed, eksporditegevuse paranemine ja majanduskasvu paremad tingimused on riske, eriti välistasakaalu jätkusuutlikkusega seotud riske, möödunud aastaga võrreldes vähendanud. Äriühingute nõrk juhtimine, riigiomandi suur osakaal, ettevõtete suur finantsvõimendus ja valitsemissektori võla kasv ohustavad siiski finantsstabiilsust ja majanduskasvu ning neile tuleks pöörata väga teravat tähelepanu. See tähendab, et tasakaalustamatust ei peeta enam ülemääraseks, kuid sellel tuleb siiski tähelepanelikult silma peal hoida.

(7) 30. aprillil 2015 esitas Sloveenia nii oma 2015. aasta riikliku reformikava kui ka 2015. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.

(8) Sloveenia suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti paranduslikku osa. 2015. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt kavatseb valitsus kooskõlas nõukogu kehtestatud tähtajaga korrigeerida ülemäärase eelarvepuudujäägi 2015. aastaks ja saavutada keskpika perioodi eesmärgi – struktuurse eelarvetasakaalu – 2020. aastaks, s.t üks aasta pärast programmiperioodi lõppu. Valitsus kavatseb järk-järgult vähendada valitsemissektori nominaalset eelarvepuudujääki 2015. aastal 2,9 %-ni SKPst ja 2019. aastal 0,9 %-ni SKPst. Stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse jõudma haripunkti 2015. aastal, mil see on 81,6 %, ja hakkama seejärel vähenema. Eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav. Komisjoni 2015. aasta kevadprognoosi põhjal võib eeldada ülemäärase eelarvepuudujäägi õigeaegset ja kestvat

[5] ELT L 140, 27.5.2013, lk 11.
[6] C(2014) 8813 final
[7] COM(2014) 902.
[8] COM(2014) 904
[9] SWD(2015) 43 final/2

korrigeerimist 2015. aastaks. Samal ajal jääb eelarve konsolideerimine allapoole nõukogu soovitatud taset, lähtudes eelarve struktuursest tasakaalust ja kaalutlusõiguse alusel võetud meetmetest. Eeldusel, et ülemäärane eelarvepuudujääk korrigeeritakse õigeaegselt, nagu planeeritud, hakatakse alates 2016. aastast Sloveenia suhtes kohaldama pakti ennetuslikku osa. Meetmeid, mis toetavad kavandatud eelarvepuudujäägi saavutamist alates 2016. aastast, ei ole piisavalt täpselt kirjeldatud. Seetõttu näib, et komisjoni 2015. aasta kevadprognoosi põhjal on oht, et 2016. aastal kaldutakse keskpika perioodi eesmärgi poole liikumiseks nõutavast korrektsioonist oluliselt kõrvale ning et on vaja täiendavaid meetmeid. Nõukogu on stabiilsusprogrammile antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2015. aasta kevadprognoosi arvesse võttes seisukohal, et on oht, et Sloveenia ei täida stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid. Seoses eelarve-eeskirjadega kiitis parlament 2013. aastal heaks põhiseadusliku aluse valitsemissektori struktuurse eelarvetasakaalu/ülejäägi reegli kehtestamiseks. Vajalikku rakendusakti ei ole siiski veel vastu võetud. Riigi rahanduse seaduse muudatused peaksid andma eelarve-eeskirjade seaduse aluseks olevatele menetlusküsimustele vajaliku õigusliku aluse.

(9) Sloveenia on võtnud meetmeid, et leevendada survet pensionisüsteemi jätkusuutlikkusele keskpikas perspektiivis, kuid peamisi parameetreid tuleb veel kohandada, et tagada süsteemi jätkusuutlikkus pärast aastat 2020. 2013. aasta pensionireformi mõju on olnud positiivne ja õigusakt, millega luuakse demograafiafond, võetakse tõenäoliselt vastu juunis 2015. Siiski on pensionide pikaajalise jätkusuutlikkuse tagamiseks vaja täiendavaid reforme. Pikaajalise hoolduse reformi alal ei ole saavutatud mingit edu. 2013. aasta lõpul võttis valitsus vastu pikaajalise hoolduse reformi projekti, kuid reformi rakendusaktide vastuvõtmine on lükkunud 2015. aasta lõppu, et enne oleks võimalik teha ära otsused tervisekindlustusreformi alal, sealhulgas üldise tervishoiu ja pikaajalise hoolduse rahastamisallikate küsimuses. Vananemisega seotud kulutusi pikaajalisele hooldusele saab hoida kontrolli all, kui hüvitised suunatakse kõige enam abi vajavatele isikutele ning orienteerutakse institutsionaalselt hoolduselt ümber koduhooldusele.

(10) Jaanuaris 2015 sõlmiti ühiskondlik kokkulepe, mis nägi ette, et avaliku sektori palgakasv jääb erasektori palgakasvust maha. Miinimumpalga koostiselemendid ja indekseerimine selle lepingu reguleerimisalasse ei kuulu. Ehkki miinimumpalk on keskmise palgaga võrreldes ikka veel suhteliselt kõrge, on selle kasv viimastel aastatel olnud piiratud. 2013. aasta tööturureformi hindamine on näidanud, et tööturu piirangud on vähenenud, kuid esineb veel struktuurseid probleeme seoses pikaajalise töötusega ning eakamate ja madala kvalifikatsiooniga töötajate madala tööhõivemääraga. Sloveenia on juba võtnud mõningaid meetmeid, et vähendada oskuste mittevastavust tööturu nõuetele; teisi meetmeid on planeeritud kuni aastani 2020.

(11) Pangandussektorit on aidanud stabiliseerida Abanka ja Banka Celje rekapitaliseerimine aastal 2014. Valminud on terviklik pankade tegevuskava, mis esitati peaministri büroosse jaanuaris 2015. Sloveenia Pank on taganud 2013. aastal varade kvaliteedi läbivaatamisel avastatud puuduste järelkontrolli ja alustab uuesti kontrollkäikudega 2015. aasta esimeses kvartalis, et kontrollida, kas pangad on soovitused rakendanud. Suuremad pangad on oma viivislaenudega tegelevaid ja restruktureerimisüksusi reorganiseerinud ja tugevdanud. Siiski on pangandussektori parema tervise huvides vaja suurendada pikaajalist kasumlikkust ja vähendada ettevõtlussektoris viivislaene. Koostatud on äriühingute restruktureerimise üldplaan ja loodud äriühingute restruktureerimise keskrakkerühm. Ettevõtlussektori

finantsvõimenduse edasine vähendamine, sealhulgas pankade varahaldusettevõtja abil ja rakendades täielikult uusi maksejõuetusõigusakte, aitaks taastada erainvesteeringute tagasitulekuks vajalikke tingimusi. Pankade laenuandmine on jätkuvalt languses, mõjutades peamiselt VKEsid. Pangandussektori hiljutise rekapitaliseerimise täielikke tulemusi on oodata alles 2016. aastal. Pankade vaoshoitud laenuandmine ja kõrged intressimäärad suruvad alla VKEde rahastamisvõimet. Kuigi tagasi lükatud laenutaotluste osakaal on viimase kuue aasta jooksul vähenenud, on oluliselt kasvanud nende VKEde arv, kelle arvates on pankade valmisolek anda laene halvenenud, ning on üks ELi kõrgemaid.

(12) Erastamisprogrammi rakendamine edeneb, kuigi selles esineb viivitusi. Viie suurima riigi omandis panga restruktureerimine ja kahe väiksema kodumaise panga lõpetamine kulgeb kavakohaselt. Sloveenia riiklik valdusettevõtja, kes vastutab riigivarade haldamise ja võõrandamise eest, on nüüd täielikult tööle hakanud. Varahaldusstrateegia kavandit ei ole Sloveenia parlament seni veel heaks kiitnud, sellele peaks järgnema mitmete täpselt valitud riigi omandis olevate varade võõrandamise ajakava. Detsembris 2014 võttis Sloveenia riiklik valdusettevõtja vastu uue ettevõtte üldjuhtimise koodeksi ja jaanuaris 2015 nimetati ametisse järelevalveametnik.

(13) Kohtute tõhususe paranemine jätkus ka 2014. aastal, kuigi aeglasemas tempos. Mõningast edu on küll saavutatud kohtumenetluste kestuse lühendamisel esimese astme tsiviil- ja ärivaidlustes, kaasa arvatud maksejõuetusõigusaktide reguleerimisalasse kuuluvate kohtuasjade puhul, kuid menetluste pikkus ja kuhjunud lahendamata juhtumite arv on endiselt märkimisväärne.

(14) Ettevõtlusvaenulik keskkond on peamine tegur, miks investeeringute tase on Sloveenia ettevõtluses madal, ning seaduste arvukus ja õigusnormide sage muutmine raskendavad ettevõtte juhtimist ja kohaliku õiguse järgimist. Reguleeritud kutsealade arv on vähenenud 323-lt 242-le, kuid on endiselt suur. Umbes 25 % ühtses dokumendis sisalduvatest halduskoormuse vähendamise meetmetest on rakendatud. Konkurentsikaitse ametile on tagatud piisav eelarveautonoomia ja institutsiooniline sõltumatus.

(15) Uus valitsus kordas oma pühendumust korruptsioonivastasele võitlusele ja võttis jaanuaris 2015 vastu uue kaheaastase programmi, mis sisaldas 11 mitmeaastast meedet. Teatavat edu on saavutatud läbipaistvuse ja aruandekohustuse alal. Ettevalmistamisel on ulatuslik avaliku sektori reform. Mingit edu ei ole saavutatud tulemushindamise aruannete ega kvaliteedikontrolli menetluste alal.

(16) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Sloveenia majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemused 2015. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Sloveeniale esitatud soovituste järelmeetmeid. Hindamisel on võetud arvesse kõnealuste dokumentide asjakohasust Sloveenia eelarve- ja sotsiaal-majanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, aga ka nende vastavust ELi eeskirjadele ja juhistele, pidades silmas vajadust tugevdada liidu üldist majandusjuhtimist, lisades tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panuse. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitused kajastuvad allpool esitatud soovitustes 1–4.

(17) Nõukogu on komisjoni põhjalikust analüüsist ja hindamisest lähtudes riikliku reformikava ja stabiilsusprogrammi läbi vaadanud. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel antud soovitused kajastuvad allpool esitatud soovitustes 1–4.

(18) Komisjon on Euroopa poolaasta raames analüüsinud ka euroala kui terviku majanduspoliitikat. Sellele analüüsile tuginedes on nõukogu esitanud konkreetsed soovitused liikmesriikidele, kelle vääring on euro. Sloveenia peaks samuti tagama käesolevate soovituste täieliku ja õigeaegse rakendamise,

SOOVITAB Sloveenial võtta ajavahemikus 2015–2016 järgmisi meetmeid.

1. Tagada 2015. aastal ülemäärase eelarvepuudujäägi püsiv korrigeerimine ja saavutada 2016. aastal eelarve kohandamine 0,6 % SKP-st keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas. Võtta vastu eelarve-eeskirjade seadus ja vaadata läbi riigi rahanduse seadus. Minna edasi pensionisüsteemi pikaajalise reformiga. Võtta 2015. aasta lõpuks vastu tervishoiu ja pikaajalise hoolduse reform.

2. Vaadata sotsiaalpartneritega konsulteerides ja riigi tavasid järgides läbi miinimumpalga kehtestamise mehhanism, eriti lisatasude osa selles, pidades silmas selle mõju palgavaesusele, töökohtade loomisele ja konkurentsivõimele. Kasvatada vanemaealiste ja madala kvalifikatsiooniga töötajate tööalast konkurentsivõimet. Võtta meetmeid pikaajalise töötuse probleemi lahendamiseks ja pakkuda piisavaid stiimuleid tööea pikendamiseks.

3. Langetada viivislaenude osakaalu pankades, kehtestades konkreetsed sihtnäitajad. Parandada pankade krediidiriski järelevalve suutlikkust. Jätkata ettevõtete restruktureerimisega ja säilitada pankade varahaldusettevõttes tugev äriühingu üldjuhtimine. Võtta meetmeid, et parandada VKEde ja mikroettevõtete juurdepääsu rahastamisele. Võtta vastu Sloveenia riikliku valdusettevõtja strateegia, mis sisaldaks varade selget klassifikatsiooni, viia ellu varahalduse aastaplaan ja rakendada tulemuslikkuse kriteeriume.

4. Tagada, et tsiviilmenetluste tõhususe parandamiseks vastuvõetud reformid aitaksid lühendada menetluste kestust.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja